

* *EMILIA PARDO BAZÁN E A POESÍA ROMÁNTICA (2010): ESTUDO, SELECCIÓN E EDICIÓN DE YAGO RODRÍGUEZ YÁÑEZ, [LUGO], ASOCIACIÓN CULTURAL XERMOLOS.*

O profesor Yago Rodríguez Yáñez, estudoso da lírica romántica europea e doutorado cunha tese sobre o poeta inglés, John Keats, leva xa varios anos dando ao prelo estudos e edicións da poesía de Emilia Pardo Bazán. Efectivamente, convencido da importancia da obra poética da escritora coruñesa, Rodríguez Yáñez ten publicados os artigos: “Heinrich Heine y su recepción en España en la época de Emilia Pardo Bazán” (*La Tribuna. Cadernos de Estudos da Casa-Museo Emilia Pardo Bazán*, n. 3 (2005), pp. 71-90), “Estudio de algunas influencias visibles en la producción poética de Emilia Pardo Bazán” (*La Tribuna. Cadernos de Estudos da Casa-Museo Emilia Pardo Bazán*, n. 5 (2007), pp. 207-240), “Notas acerca de la trayectoria lírica de Emilia Pardo Bazán, edición de seis composiciones del “Libro de apuntes” y de otros poemas” (*La Tribuna. Cadernos de Estudos da Casa Museo Emilia Pardo Bazán*, n. 6 (2008), pp. 275-324), “Algunas composiciones líricas de Emilia Pardo Bazán y sus contemporáneos en la prensa periódica” (*Literatura hispánica y prensa periódica (1875-1931): actas del congreso internacional, Lugo, 25-28 de noviembre de 2008*, coordinado por Javier Serrano Alonso, Amparo de Juan Bolufer, edición a cargo de Claudio Rodríguez Fer, Cristina Patiño Eirín, Luís Miguel Fernández, Ana Chouciño Fernández, Santiago de Compostela, Universidade de Santiago de Compostela, 2009, pp. 269-278), e “Concepcións e referentes líricos de Emilia Pardo Bazán” (*La Tribuna. Cadernos de Estudos da Casa-Museo Emilia Pardo Bazán*, n. 7 (2009), pp. 95-138).

Recentemente, ven de culminar esta traxectoria coa edición dun libro, baixo o título *Emilia Pardo Bazán e a poesía romántica*, no que recolle unha selección de poemas da escritora coruñesa.

O volume comeza cun minucioso estudo preliminar dividido en tres apartados, nos que o profesor lucense vólvese a achegar á obra poética pardobazaniana. No primeiro examina a concepción que a propia autora tiña da súa produción lírica, tentando desenfiar posibles liñas evolutivas na súa traxectoria poética.

Nun segundo apartado analízase a lectura que Pardo Bazán fixo da literatura galega da súa época. Nesta sección Rodríguez Yáñez recolle un curioso texto en galego, aparecido nun xornal bonaerense, e que ata o de agora é o único escrito nesta lingua que ten aparecido baixo a sinatura de Pardo Bazán¹.

Finalmente, o profesor lucense percorre o “universo das traducións” poéticas ao

¹ Precisamente, neste mesmo número da revista *La Tribuna*, publícase un artigo de Yago Rodríguez no que estuda este curioso texto, proporcionando novos datos sobre a súa publicación.

castelán da poesía de Heine no século dezanove e no que a coruñesa tomou parte.

Tras este estudo preliminar o profesor Rodríguez Yáñez fai unha coidadosa edición do poema longo “El Castillo de la Fada. Leyenda fantástica”, de varias composicións dos chamados “Libro de apuntes” e “Álbum de poesías” -dous cadernos manuscritos con composicións poéticas, custodiados pola Fundación Lázaro Galdiano de Madrid- para continuar cunha selección de poemas -algúns deles inéditos- tomados do libro de poemas manuscritos conservado na Real Academia Galega “Himnos y sueños”, ademais dunha selección de traducións e versións realizadas pola escritora a partir de poemas de Giacomo Leopardi e Heinrich Heine. A escolma remata coa edición de *Jaime*, único libro de poemas completo publicado por Emilia Pardo Bazán, e cun apartado final denominado “Outras poesías” que recolle composicións poéticas de moi variado tema e orixe.

A maior peculiaridade de esta edición reside no feito de que está realizada exclusivamente a partir das testemuñas impresas ou manuscritas que se conservan dos poemas, aínda que algúns deles xa foran editados por outros investigadores². O profesor Rodríguez Yáñez propón unha edición diplomática das testemuñas, recollendo tanto a súa disposición gráfica, como os riscados, manchas, roturas e correccións da autora, mantendo sempre a ortografía orixinal. Incluso, chega a reproducir as diferentes versións manuscritas conservadas dun mesmo poema, tentando transcribir en último lugar a que considera a redacción definitiva da escritora.

Pensamos que a través das diferentes seccións que constitúen o índice desta monografía, Yago Rodríguez fai un bo resumo do universo poético da escritora percorrendo boa parte da súa obra lírica. Hai que salientar, ademais, o rigor e coidado co que se aborda a edición dos textos. Cada poema acompáñase dun aparato de notas no que se explica a procedencia do texto e, nos casos nos que se conservan diferentes versións -manuscritas e impresas- dos poemas, recóllense as variacións que presentan entre elas (anotando incluso as modernizacións ou modificacións feitas por outros investigadores nas súas edicións). Deste xeito, Yago Rodríguez, ten elaborado unha edición moi útil para todo aquel lector que queira aproximarse á poesía de Emilia Pardo Bazán e que permite, ademais, aos investigadores, un bo coñecemento dos manuscritos orixinais que manteñen a memoria das inquedanzas poéticas daquela gran prosista.

Ricardo Axeitos Valiño

² Especialmente debemos de lembrar a José Montero Padilla e ao eminente pardobazanista inglés Maurice Hemingway, pioneiros no rescate do esquecemento da poesía de Pardo Bazán, o primeiro coa publicación de varios poemas da escritora coruñesa nos anos 1950 e o segundo coa súa importante compilación publicada en 1996 (*Poesías inéditas u olvidadas*, Exeter, University of Exeter Press, 1996). A estes seguiron, no últimos anos, os traballos de Cristina Patiño Eirín, José Manuel González Herrán e María Sandra Rosendo Fernández entre outros.